

Till

Justitiedepartementet

Yttrande över delbetänkande SOU 2025_11 Straffbarhetsåldern

Sammanfattning

Stenungsunds kommun besvarar betänkande SOU 2025:11 om straffbarhetsåldern för unga lagöverträdare.

Stenungsunds kommun har inga synpunkter på innehållet i förslaget.

Stenungsunds kommun ser förslagen om en särskild tidsbegränsad reglering och skärpta regler för undanröjande av påföljd som positiva, då detta kan utgöra viktiga steg för att avbryta utvecklingen av allt yngre lagöverträdare och säkerställa att barn som begår allvarlig brottslighet får det adekvata stöd och hjälp de behöver.

Kriminalvårdens ökade ansvar och det förbättrade samarbetet mellan olika myndigheter bedöms också som en fördel, eftersom en samordnad insats är avgörande för att nå hållbara resultat. Socialtjänsternas insatser för målgruppen grovt kriminellt belastade barn har hittills inte motverkat utvecklingen hos målgruppen. Den föreslagna förändringen kan bidra till att stärka stödet och skapa bättre förutsättningar för att vända utvecklingen. Ett samarbete mellan socialtjänst, skola, kriminalvård och andra aktörer är centralt för att kunna ge dessa barn det stöd de behöver.

Eftersom den särskilda regleringen ska gälla under fem år och därefter utvärderas, förväntas utvärderingen ge en tydlig bild av om lagändringen har haft de avsedda effekterna eller inte. En sådan utvärdering, som baseras på evidens, kommer att ge värdefull information om vad som fungerar och vad som kan förbättras i det rättsvårdande och brottsförebyggande arbetet. På så sätt stärks det kunskapsbaserade arbetet och säkerställs att åtgärderna gör verklig skillnad för samhället i stort.

STENUNGSUNDS KOMMUN

Carin Persdotter Brodén
Kommunsekreterare

Till kommunstyrelsen

Yttrande över delbetänkande SOU 2025:11, Straffbarhetsåldern

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar remissvar på delbetänkande straffbarhetsåldern (SOU 2025:11), daterat 2025-03-13, som sitt eget.

Sammanfattning av ärendet

Stenungsunds kommun har beretts tillfälle att yttra sig över delbetänkande SOU 2025:11, Straffbarhetsåldern. I betänkandet framgår att brottsligheten bland den stora gruppen barn under 15 år inte har ökat, men verktyg för att bemöta den lilla grupp barn som berörs ändå kan behövas. Därför föreslås en särskild, tillfällig, reglering om sänkt straffbarhetsålder till 14 år, som ska utvärderas efter fem år.

Remissvaren ska ha kommit in till Justitiedepartementet senast den 14 maj 2025.

Beskrivning av ärendet

Enligt gällande lagstiftning kan ett barn som är under 15 år inte dömas till straff för brott. Detta innebär att även allvarliga brott, såsom mord eller dråp inte kan leda till lagföring om gärningspersonen är 14 år eller yngre. Med anledning av att ett antal mycket unga gärningspersoner nyligen begått grova brott har regeringen tillsatt en utredning för att överväga skärpta regler för unga lagöverträdare. I detta delbetänkande behandlas frågan om vid vilken ålder som barn bör vara straffmyndiga, samt förslag om skärpta regler för undanröjande av ungdomspåföljder och åtgärder för att stärka det statliga ansvaret för unga som begår grova brott.

Utredningen föreslår en särskild reglering som innebär att det under en femårsperiod ska vara möjligt att lagföra barn från 14 års ålder, men endast för allvarliga brott med ett minimistraff om fängelse i fyra år eller mer. Utredningen föreslår att det längsta fängelsestraffet för brott begångna innan 18 års ålder höjs från 14 till 18 år och att ett förbud mot livstids fängelse för brott begångna av barn införs. Utredningen föreslår inte en generell sänkning av straffbarhetsåldern, eftersom brottsligheten bland barn under 15 år har minskat, och den grova brottsligheten i större utsträckning begås av vuxna. Utredningen framhåller att rättsväsendets resurser bör fokusera på den vuxna brottsligheten. Den föreslagna regleringen syftar till att enbart lagföra de fåtaliga barn under 15 år som begår de allvarliga brott som påverkar samhället i stort.

Utredningen föreslår att reglerna för undanröjande av påföljd vid ungdomsvård och ungdomstjänst ska skärpas, samt att övervakningen och kontrollen av att påföljderna följs blir striktare. Utredningen föreslår även att ungdomsvård inte längre ska kunna dömas ut för brott begångna efter 18 års ålder, och att ungdomsvård endast ska kunna dömas för brott begångna innan 18 års ålder om särskilda skäl föreligger. Inga förändringar föreslås för ungdomsövervakning eller utvidgad ungdomsövervakning.

Slutligen föreslås att regeringen ger Kriminalvården och Socialstyrelsen i uppdrag att samarbeta med kommuner och regioner för att tillvarata Kriminalvårdens erfarenheter inom återfallsförebyggande arbete och behandlingsprogram inom socialtjänsten, samt att utveckla samarbetet mellan Polismyndigheten och socialnämnder.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Konsekvenser för kommunen

Kommunerna har idag huvudansvar för de barn under 15 år som gjort sig skyldiga till brott. Detta kvarstår med justeringen att ansvaret för allvarligt kriminellt belastade barn som är 14 år som döms som skyldiga till allvarlig brottslighet inte längre kommer att falla under kommunens ansvar. Detta innebär alltså en eventuell lättnad av ansvar för kommunen. En ökning av ansvaret för ungdomspåföljder kan innebära en viss belastning för kommunerna i form av mer samverkan med kriminalvård eller utförande av exempelvis ungdomstjänst. Bedömt är dock att dessa förändringar kommer beröra ett mycket litet antal barn boende i kommunen.

Förvaltningen bedömer därför inte att förslaget sammantaget har några överhängande negativa konsekvenser, då barn som begår allvarlig brottslighet behöver få adekvat stöd och hjälp.

Ekonomisk bedömning

En skärpning av reglerna för ungdomspåföljder kan innebära en något ökad belastning för kommuner i form av fler verkställda ungdomsvårdsärenden. Samtidigt innebär lagändringen om sänkt straffbarhetsålder att kriminalvården tar över ansvaret för verkställighet från SiS, vilket minskar kostnaderna för kommuner. Ärendet innebär därför små eller inga ekonomiska konsekvenser för Stenungsunds kommun.

Barnkonsekvensanalys

Förslaget påverkar barn som är 14 år och har begått allvarlig brottslighet, samt barn mellan 14 och 17 år som misskött sin påföljd. Dessa barn utgör en mycket liten grupp, och konsekvenserna kan bli positiva eftersom de får bättre anpassat stöd.

Bedömning utifrån Agenda 2030

Ärendet berör mål nr 16 om fredliga och inkluderande samhällen.

**Stenungsunds
kommun**

Tjänsteskrivelse
2025-04-02

Dnr KS 2025/191

Beslutsunderlag

Yttrande 2025-03-13

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor stödfunktioner

Marcus Starcke
Sektorchef

Malin Henriksson
Funktionschef

Beslut skickas till

Frida.rydelius@stenungsund.se
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L5@regeringskansliet.se

§ 140

Dnr: KS 2025/191

Svar på remiss - SOU 2025:11 Straffbarhetsåldern

Beslut

Kommunstyrelsen antar remissvar på delbetänkande straffbarhetsåldern (SOU 2025:11), daterat 2025-03-13, som sitt eget.

Reservation

Linda-Maria Hermansson (C) reserverar sig mot beslutet.

Annika Åberg Darell (V) reserverar sig skriftligt mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Stenungsunds kommun har beretts tillfälle att yttra sig över delbetänkande SOU 2025:11, Straffbarhetsåldern. I betänkandet framgår att brottsligheten bland den stora gruppen barn under 15 år inte har ökat, men verktyg för att bemöta den lilla grupp barn som berörs ändå kan behövas. Därför föreslås en särskild, tillfällig, reglering om sänkt straffbarhetsålder till 14 år, som ska utvärderas efter fem år.

Remissvaren ska ha kommit in till Justitiedepartementet senast den 14 maj 2025.

Beslutsunderlag

Yttrande 2025-03-13

Förslag till beslut på sammanträdet

Linda-Maria Hermansson (C) föreslår att kommunstyrelsen ska besluta att avslå yttrandet med motivering att flera länder i Europa, inklusive de nordiska länderna, har valt att sätta gränsen vid 15 år av biologiska skäl då det är vid 15-års ålder som hjärnan anses vara så pass utvecklad att individen börjar kunna ta ansvar för sina handlingar. Konsekvenstänk är en komplex och krävande tankemässig aktivitet som handlar om att kunna föreställa sig händelser ur flera olika perspektiv, exempelvis olika tidsperspektiv eller individperspektivet.

Annika Åberg Darell (V) tillstyrker Linda-Maria Hermanssons (C) förslag.

Maria Renfors (M) föreslår att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

Henrik Hansson (KD), Lisbeth Svensson (L) och Christina Svensson (SD) tillstyrker Maria Renfors (M) förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Maria Renfors (M) förslag.

Skriftlig reservation

Annika Åberg Darell (V):

Vänsterpartiet reserverar sig mot förvaltningens remissvar gällande SOU 2025:11 Straffbarhetsåldern. Vänsterpartiet anser att det är högst ovisst vilket tydligt bra alternativ som gäller för barn som är 14 år som begått kriminella handlingar vård inom kommunen upphör och ställer oss inte bakom detta remissvar av följande anledning.

Beslut skickas till

Frida.rydelius@stenungsund.se
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L5@regeringskansliet.se